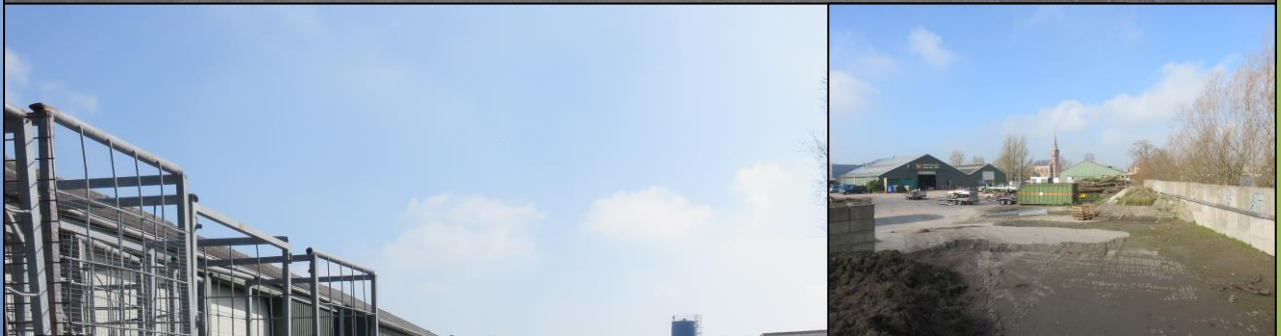

Natuurtoets

Rho Adviseurs
Rijksweg 155 te Jirnsum

COLOFON

BUREAU FAUNAX
Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk
0513-435024
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Natuurtoets Rho Adviseurs Rijksweg 155 te Jirnsum

Gorredijk, april 2019

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:
Dhr R. Fokker

Autorisatie:
Dhr. E. P. de Boer

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

**© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2019). Natuurtoets Rho Adviseurs/ Rijksweg 155 te Jirnsum. Rapport 19045. Bureau FaunaX, Gorredijk.**

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1	Flora.....	4
2.2	Vogels	5
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	5
2.2.2	Overige (broed)vogelsoorten.....	5
2.3	Zoogdieren	6
2.3.1	Vleermuizen	6
2.3.2	Overige zoogdieren.....	7
2.4	Vissen, reptielen & amfibieën en ongewervelden.....	7
2.5	Gebiedsbescherming.....	8
2.6	Houtopstanden	8
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	1
3.1	Overzicht beschermde soorten	1
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	1
3.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	1
3.2.2	Algemene broedvogels.....	1
3.2.3	Vleermuizen	2
3.2.4	Grote modderkruiper	2
3.2.5	Zorgplicht	2
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	2
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	3
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
	Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -
	Wnb Houtopstanden.....	- 3 -
	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

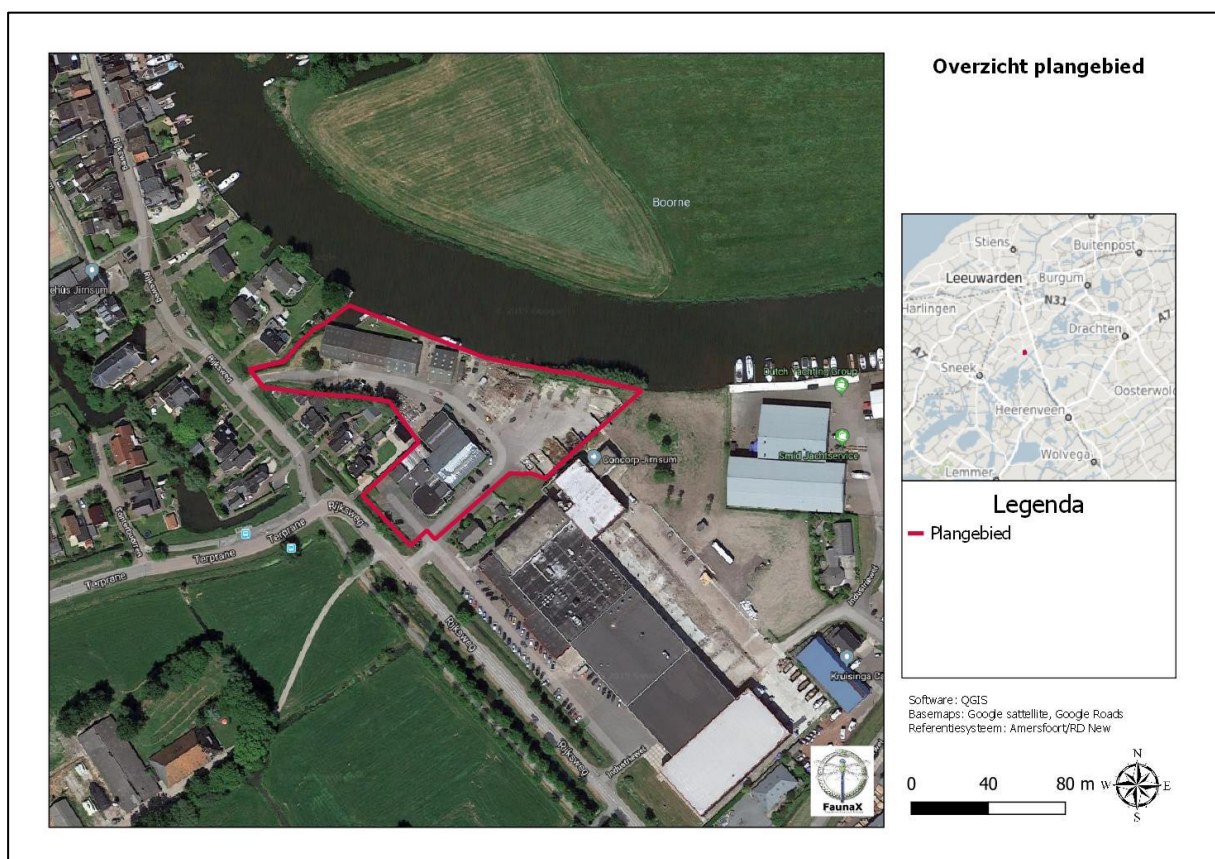
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens het perceel Rijksweg 155 te Jirnsum te herontwikkelen door enkele bestaande gebouwen te slopen, waarna drie woningen en een gebouw met sloopshuizen en opslag/bedrijfsunits worden gerealiseerd. Bij deze quickscan wordt er vanuit gegaan dat er enkele bomen zullen worden gekapt en dat de oever van de Boorne aan de achterzijde van de sloopshuizen wordt aangepast.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving. Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische quickscan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden.

Figuur 1.1. Het plangebied binnen Jirnsum (rood gemarkeerd) (Bron: Bruzan Ontwikkeling).

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op vrijdag 29 maart 2019 en vond plaats onder zachte maar frisse weersomstandigheden (8C, windkracht 2, half bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedooggebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het onderzochte plangebied ligt zuidelijk binnen Jirnsum. Aan de westkant van het plangebied staan twee loodsen en aan de oostkant bevindt zich een open opslag voor grond, plantresten (waaronder boomstammen) en bouwmaterialen. Zuid-westelijk binnen het plangebied ligt een sloot. Zuidelijk binnen het plangebied bevindt zich een kantoorruimte met een overkoepelde bouwplaats. Ten noorden stroomt de Boorne langs het plangebied. Langs de oever van de Boorne en westelijk binnen het plangebied staan enkele bomen (wilg spec., berk spec., gewone es). De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Jirnsum en de Boorne.

Het planvoornemen bestaat uit de sloop van de twee loodsen en het verwijderen van de open opslag. Op deze locaties worden vervolgens drie woningen en een gebouw met daarin scheepshuizen en opslag/bedrijfsunits gebouwd. Er wordt vanuit gegaan dat er binnen het plangebied enkele bomen worden gekapt en dat de oever van de Boorne aangepast zal worden. Ook wordt er vanuit gegaan dat de zuidelijk gelegen kantoorruimte met overdakke bouwplaats niet wordt aangepast.

Figuur 1.2. Impressie van het plangebied.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

De vegetatie van het plangebied wordt gevormd door een grasveldje noordelijk binnen het plangebied, de oever van de Boorne en begroeiing langs de sloot. Op het terrein zijn bomen als berk (spec.), wilg (spec.) en gewone es aanwezig. In het grasveldje, op de oever van de Boorne en rond de sloot zijn soorten aangetroffen als smalle weegbree, ridderzuring, grote brandnetel, straatgras, madeliefje, braam, fluitenkruid, paardenbloem, speenkruid, ooievaarsbek (spec.), look-zonder-look, klimopereprijs, kleeftkruid, Engels raaigras en scherpe boterbloem. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen

Figuur 2.1. Impressie van de flora in het plangebied met v.l.b.n.r.o.: grote brandnetel, look-zonder-look, ooievaarsbek (spec.) en braam.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen in het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Deze zijn echter niet aangetroffen. De twee loodsen binnen het plangebied zijn niet geschikt gevonden voor soorten als gierzwaluw en kerkuil. De loodsen bieden geen in- en uitvliegopeningen voor deze soorten. Hiernaast bestaan de loodsen uit golfplaten over een dun, houten skelet, waardoor er voor deze soorten in de loodsen geen geschikte nestlocaties aanwezig zijn. Voor de huismus is er in de loodsen wel nestgelegenheid aanwezig. Tijdens het veldwerk is er zelfs een mogelijk huismussennest vastgesteld op de balkconstructie van het dak. Ten tijde van het veldbezoek zijn er tevens meerdere exemplaren van deze soort waargenomen rond de sloot in het plangebied (figuur 2.2). Doordat er rond de sloot voldoende dekking aanwezig is in de vorm van hagen, is de vegetatie langs de sloot mogelijk onderdeel van een foerageergebied dat essentieel is voor de instandhouding van de plaatselijke huismussenpopulatie. Dit vanwege het feit dat er in en vlak buiten het plangebied weinig geschikt foerageergebied voor deze soort aanwezig is. Het voorkomen van nesten van de huismus alsmede een essentieel foerageergebied voor deze soort kan derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. Een vrouwelijke huismus en de sloot ten zuid-westen van het plangebied.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast de jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Het plangebied biedt mogelijkheden voor diverse soorten broedvogels. Ten tijden van het veldbezoek zijn soorten als spreuww, merel, witte kwikstaart en koolmees waargenomen. Soorten als de merel kunnen tot broeden komen in struiken en hagen binnen het plangebied. Hiernaast wordt er in het plangebied groen afval opgeslagen in de vorm van bijvoorbeeld snoeiafval. Wanneer dit voor een langere periode blijft liggen, kan deze soort ook hier tot broeden komen. Omdat het niet mogelijk was alle boomstammen te inspecteren, is ook de aanwezigheid van holten in de opgestapelde boomstammen op het terrein niet uit te sluiten. Soorten als koolmees kunnen gebruik maken van eventuele holten in deze boomstammen wanneer deze voor langere perioden niet worden aangetast. Hiernaast zijn er in de twee loodsen nesten aangetroffen die bijvoorbeeld door de witte kwikstaart gebruikt kunnen zijn (figuur 2.3).

Figuur 2.3. v.l.b.n.r.o.: de opslag van plantenresten, een stapel boomstammen, een nest aanwezig in de loods en een witte kwikstaart op de loods. Het is niet bekend van welke soort het aangetroffen nest is.

- Het voorkomen van verblijfplaatsen en een essentieel foerageergebied voor de huismus kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar slechts beschermd zijn tijdens het broedseizoen.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. Zo maken vleermuizen vaak gebruik van boomholten die in een boom omhoog doorlopen om zo vochtigheid door bijvoorbeeld precipitatie te vermijden. In de levende bomen binnen het plangebied zijn geen holten aangetroffen. Deze bomen zijn daarom niet geschikt bevonden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Ook in de boomstammen die in het plangebied liggen opgeslagen zijn geen boomholtes aangetroffen. Al hoewel niet kan worden uitgesloten dat in de stapel stammen holtes aanwezig zijn die niet zichtbaar zijn, achten we de kans dat in dergelijke holtes vleermuizen verblijven dusdanig klein dat het onrealistisch is om hier tijdens de toetsing rekening mee te houden. Door het ontbreken van geschikte kieren onder de golfplaten van de loodsen binnen het plangebied, en doordat er geen isolatie of andere vormen van dubbele muren of daken aanwezig zijn, kan het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in de loodsen ook in dit geval op voorhand worden uitgesloten.

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden afhankelijk van de soort waterlichamen, bosranden, bomenlanen of gebouwen gebruikt. De Boorne die langs het plangebied stroomt, vormt mogelijk een essentiële vliegroute en/of foerageergebied. Dit correspondeert met waarnemingen van de soorten meervleermuis en watervleermuis boven dit waterlichaam (Bron: NDFF). Negatieve effecten op deze potentiële, essentiële vliegroute en/of foerageergebied door de voorgenomen werkzaamheden kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

2.3.2 Overige zoogdieren

Het voorkomen van verblijfplaatsen van beschermde soorten zoogdieren, zoals de boomarter, otter en waterspitsmuis, kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. Binnen het plangebied kunnen wel andere lichter beschermde (vrijgestelde) zoogdiersoorten voorkomen, zoals de steenarter en huismuis. Voor deze soorten geldt de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op een potentieel essentiële vliegroute en/of foerageergebied boven de Boorne kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen naar alle waarschijnlijkheid tevens enkele lichter beschermde zoogdiersoorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Vissen, reptielen & amfibieën en ongewervelden

Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde reptielen, amfibieën en ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en habitateigenschappen. Door de afwezigheid van geschikt voortplantingswater in en buiten het plangebied, is het uitgesloten dat er in het plangebied beschermde amfibieën, mollusken of libellen(larven) voorkomen. Het voorkomen van andere beschermde ongewervelden kan worden uitgesloten, bijvoorbeeld op basis van de afwezigheid van waardplanten van beschermde vlindersoorten. Ten zuid-westen van het plangebied bevindt zich een sloot die mogelijk als verblijfplaats van de soort grote modderkruiper kan fungeren (figuur 2.4). Deze soort is voornamelijk te vinden in kleine, stilstaande watergangen met een vrij dikke sliblaag. Deze kenmerken zijn te vinden in de hiervoor genoemde sloot. Ook de aanwezigheid van kwel is een indicator dat de soort in deze sloot voor kan komen. Niet in de laatste plaats zijn er waarnemingen van deze soort uit de omgeving van het plangebied bekend (bron: NDFF). Het voorkomen van deze soort binnen het plangebied kan dan ook niet worden uitgesloten. Voor andere, meer algemene, (vrijgestelde) soorten die rond de Boorne aangetroffen kunnen worden, zoals de bruine kikker, geldt de zorgplicht (Bijlage I).

Figuur 2.3. De sloot binnen het plangebied kan mogelijk als verblijfplaats voor de grote modderkruiper fungeren.

- Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde diersoorten uit de soortgroepen reptielen, amfibieën en ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten.
- Het voorkomen van de grote modderkruiper in de sloot in het plangebied kan daarentegen niet op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen naar alle waarschijnlijkheid licht beschermde soorten voor, zoals verschillende soorten amfibieën. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.5 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied valt niet onder de EHS/NNN of Natura2000 en is niet aangewezen als ganzenfoerageergebied of weidevogelgebied. Wel ligt het plangebied op circa 3 km afstand van het Natura2000 gebied Sneekermeer. Echter, met oog op de voorgenomen plannen kunnen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied op voorhand worden uitgesloten.

- Voor wat betreft het plangebied is er geen sprake van gebiedsbescherming.

2.6 Houtopstanden

Als er een houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- of herplantingsplicht. In het geval van de beoogde werkzaamheden worden enkele zwarte elzen en gewone essen gekapt. Doordat dit slechts om enkele bomen gaat, vallen deze werkzaamheden niet onder een meldplicht/herplantplicht. Gemeenten hanteren soms andere regels als het gaat om herplantplicht en begrenzing van het gebied 'buiten de bebouwde kom' (anders dan die in de Weg- en verkeerswet). Bij twijfel kan hierover bij de gemeente Leeuwarden informatie worden aangevraagd.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht, omdat er slechts enkele bomen worden gekapt.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen. Anders → Broedvogelcheck
Vogels	Huismus	Mogelijk	X				Nader onderzoek + eventueel omgevingscheck
Zoogdieren	Vleermuizen	Mogelijk		X			Voorkom lichtuitstraling boven de Boorne. Anders → Nader onderzoek vliegrouete
Vissen	Grote Modderkruiper	Mogelijk			X		Vermijden werkzaamheden aan sloot. Anders → Nader onderzoek.
Divers	Divers	Ja			X	X	Zorgplicht

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar ons inzien doorgang vinden binnen de kader van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Het voorkomen van verblijfplaatsen en een essentieel foerageergebied van de huismus in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Om deze reden adviseren we nader onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van huismussen uit te laten voeren. Tevens adviseren wij om de begroeiing langs de sloot ongemoeid te laten. Wanneer dit laatste niet mogelijk is adviseren wij de essentie van dit mogelijke foerageergebied vast te stellen doormiddel van een omgevingcheck, waarbij gelet wordt op het voorkomen van verblijfplaatsen in de directe omgeving van het plangebied, en het voorkomen van alternatieve foerageergebieden in de directe omgeving van het plangebied. Het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen (broedterritoria) dient te gebeuren door middel van twee tot vier bezoeken (conform datumgrenzen SOVON) in de periode 10 maart-20 juni.

3.2.2 Algemene broedvogels

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten alleen tijdens de broedtijd beschermd zijn. We adviseren daarom om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd. Eventueel kan voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcheck worden uitgevoerd, zodat in delen van het plangebied waar geen verstoring op kan treden reeds tijdens het broedseizoen kan worden gewerkt. De verwachting is echter dat er verspreid over het plangebied broedgevallen aanwezig zullen zijn.

3.2.3 *Vleermuizen*

De Boorne vormt vlak buiten het plangebied mogelijk een essentiële vliegroute en/of foerageergebied voor soorten als meervleermuis en watervleermuis. Vanwege de bescherming die dergelijke vliegroutes en foerageergebieden genieten, adviseren wij om negatieve effecten op de mogelijke vliegroute en/of foerageergebied boven de Boorne te voorkomen. Het is hierbij vooral belangrijk om tussen zonsondergang en zonsopkomst uitstraling van fel licht over het wateroppervlak te voorkomen. Wanneer het voorkomen hiervan niet mogelijk is, bevelen wij nader onderzoek aan om het voorkomen van een essentiële vliegroute en/of foerageergebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient te gebeuren middels een onderzoek bestaande uit twee veldbezoeken (1 april-15 augustus met een periode van minimaal zes weken tussen bezoeken) waarvan één veldbezoek in de kraamperiode (15 mei-15 juli) en eventueel één veldbezoek in de ochtend. Indien er sprake is van een essentiële vliegroute, en negatieve effecten niet kunnen worden voorkomen, dient er voor de betreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd.

3.2.4 *Grote modderkruiper*

De sloot in het plangebied vormt mogelijk functioneel leefgebied voor de grote modderkruiper. Daarom adviseren wij om geen werkzaamheden uit te voeren die de habitateigenschappen van de sloot veranderen. Zodoende kunnen negatieve effecten op deze soort worden voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is adviseren wij het voorkomen van deze soort vast te stellen, dan wel uit te sluiten middels een eDNA onderzoek. Indien de grote modderkruiper in het plangebied voorkomt en negatieve effecten niet kunnen worden voorkomen, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd.

3.2.5 *Zorgplicht*

Er kunnen enkele meer algemene soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in geval van schade aan deze soorten (bv steenmarter en huismuis). Op deze soorten is wel de zorgplicht van toepassing. Deze kan tot uiting worden gebracht door zo te werken dat dieren de kans krijgen om te vluchten naar habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden of dieren (zoals vrijgestelde amfibieën) naar een dergelijke habitat te verplaatsen. Voor de voorwaarden waaraan vrijstellingen moeten voldoen wordt verwezen naar Bijlage I.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Jaarrond beschermde nesten:** Nader onderzoek naar de aanwezigheid van nestlocaties van de huismuis. Indien vegetatie bij de sloot wordt verwijderd → omgevingscheck.
- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli). Is dit niet mogelijk? → dan voor aanvang werkzaamheden broedvogelcheck uitvoeren.
- **Vleermuizen:** Voorkomen lichtuitstraling boven de Boorne. Is dit niet mogelijk? → Nader onderzoek vliegroute en/of foerageergebied.
- **Grote modderkruiper:** Vermijden werkzaamheden aan sloot in het plangebied. Is dit niet mogelijk? → Nader onderzoek aanwezigheid grote modderkruiper.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Naleven van de zorgplicht.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Bronnen internet

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12

<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

Kennisdocument Huismus Bij12

<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huismus-1.o.pdf>

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart provincie Fryslân

<http://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7cof48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Synbiosys Alterra kaartenmachine Natura 2000-gebieden

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als het bevoegde gezag) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen, niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrictlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.